

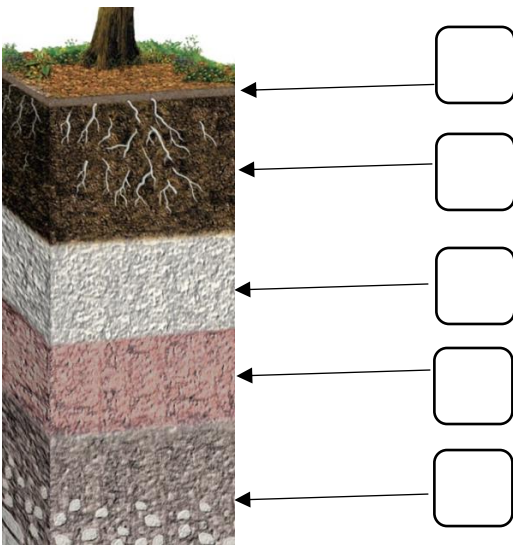
PIRMĀ ATLASĒS ANKETA

“ZEME”

1. Kas ir augsne? Apvelc pareizo atbildi!

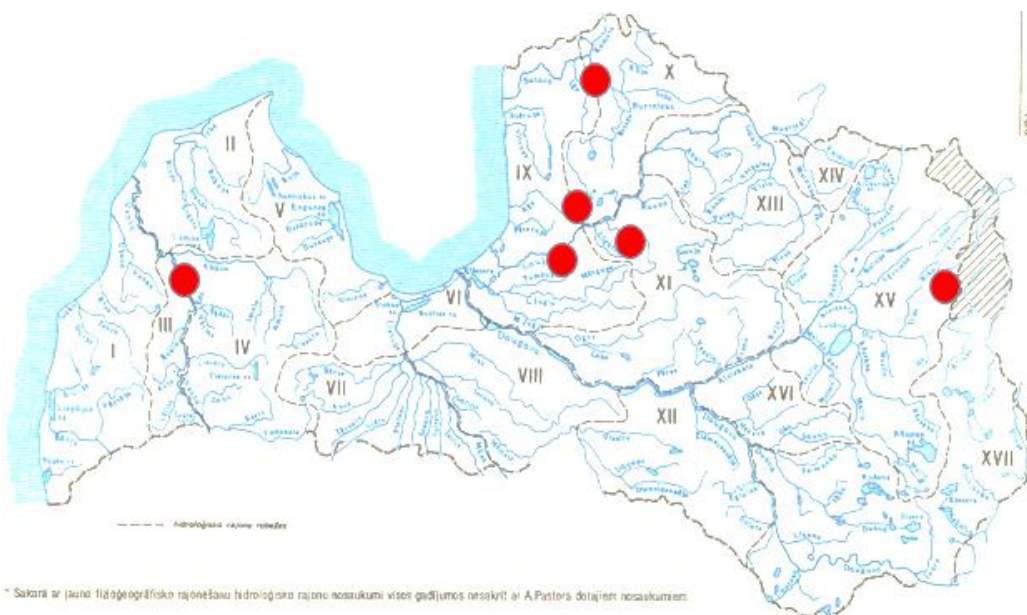
- a) Zemes virskārta līdz dziļumam, līdz kuram iesniedzas dziļāko augu saknes;
- b) dabiski veidojusies, irdena Zemes virskārta, kura sastāv no dažādu iežu daļiņām un tai ir raksturīga auglība;
- c) irdena Zemes virskārta, kura ir pietiekami mitra, lai tajā varētu augt augi.

2. Augsni veido vairāki slāņi, ko zinātnieki sauc par augsnes horizontiem. Ieraksti augsnes slāņu dotos burtus pareizajos lodziņos!

A	Trūdvielu slānis
B	Ieskalošanās horizonts (sastāv no sadrupušu iežu daļiņām)
C	Cilmiezis (cietu iežu slānis)
E	Izskalošanās horizonts (sastāv no sadrupušu iežu daļiņām)
O	Organiskās vielas jeb zemsedze

3. Uz kartes ir atzīmētas sešas Latvijas alas. Ieraksti sarkanajos aplīšos numuru, kas atbilst pareizajam alu nosaukumam!

1. Riežupes ala (netālu no Ventas)
2. Eņģeļu ala (pie Salacas)
3. Ezerāla (pie Braslas)
4. Stiglavas ala (pie Stiglavas upītes)
5. Bruņa ala (pie Amatas)
6. Gūtmaņa ala (pie Gaujas)

4. Šajā sarakstā minēti vairāki dzīvie organismi. Apvelc tos, kas dzīvo ierakušies augsnē, kā arī tos, kas lielu savu dzīves daļu mēdz pavadīt pazemē!

sikspārnis

zemesvēzis

kurkulis

stirna

slieka

kurmis

alnis

brūnais varžukrupis

tītiņš

āpsis

asaris

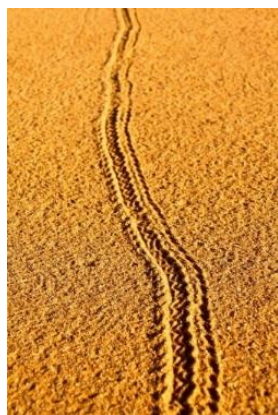
drātstārps

lapsa

kamene

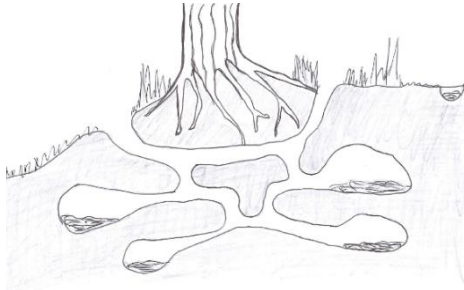
makstene

5. Attēlos redzamas zvēru iemītas taciņas. Norādi, kuriem dzīvniekiem tās pieder! Savieno dzīvnieku nosaukumus ar attēliem!

Čūska**Ķirzaka****Kukainis****Krabis****Putns****Gliemezis**

6. Uzmini, kam varētu piederēt šī alu sistēma! Kas ir šis dzīvnieks? Ar ko vēl tieši šogad tas ir īpašs?

Šie Latvijā sastopamie dzīvnieki spēj veidot vairākus desmitus metru garus un trīs metrus dziļus pazemes alu labirintus, ar vienu vai vairākām midzeņa kamerām un vairākām ieejām.

Šis dzīvnieks ir _____ . Tas ir īpašs tieši šogad, jo _____

_____ .

7. Atbildi uz jautājumiem! Apvelc pareizo atbildi!

1. Ko kurmis dara ziemā?

- a) dodas ziemas gulā;
- b) aizrokās uz dienvidiem;
- c) ierokas dziļāk augsnē un turpina rosīties;

2. Kuru kukaiņu kāpuri vairākus gadus pavada augsnē?

- a) laputu;
- b) skudrulauvu;
- c) kožu;
- d) maijvaboļu;

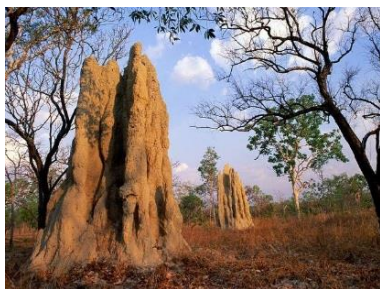
3. Kuri no šiem Latvijas aizsargājamajiem putniem ligzdo uz zemes?

- a) zaļā dzilna, čūskērglis, zaļā vārna;
- b) mednis, paipala, grieze;
- c) lauka cīrulis, upes tārtiņš, ķīvīte;

4. Kuram no šiem augiem zem zemes ir nevis saknes, bet garenī veidojumi – gumi?

- a) dzeltenā dzegužkurpīte;
- b) Baltijas dzegužpirkstīte;
- c) bezdelīgactiņa;
- d) meža silpurene;

8. Kas izveidojis attēlā redzamos veidojumus? Cilvēks, kukaiņi, vējš vai upe?

9. Izlasi aprakstus par 4 dažādiem kukaiņiem. Savieno aprakstu ar pareizo kukaiņa attēlu!

1. Šī kukaiņa kāpuri uz zemes veido mazas bedrītes. Tās ir kā lamatiņas, kurās tie ķer garām ejošos sīkos kukaiņus, galvenokārt skudras.

Kamene

2. Šie lidojošie kukaiņi savu saimes māju veido augsnē. To māja – ligzda ar laiku tiek paplašināta, izveidojot jaunu vietu kāpuriem un barības rezervēm.

Maijvabole

3. Šo kukaiņu mātītes ir lielākas par tēviņiem. Tās augsnē ar dējekļa palīdzību iedēj olas, no kurām attīstās jaunie kukaiņi.

Skudrulauva

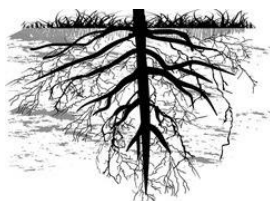
4. Šo kukaiņu kāpuri ir jutīgi pret salu, tāpēc ziemā uzturas dziļāk augsnē, kur neiesniedzas sasaluma kārtā.

Sisenis

10. Kas kopējs krastu čurkstei, bišu dzenim un zivju dzenītim?

11. Saknes dažādiem augiem var būt ļoti atšķirīgas. Diviem bieži sastopamiem Latvijas kokiem – priedei un eglei – tās ir dažādas. Kura no šīm saknēm varētu būt priedes, kura – egles sakne?

12. Kuriem no šiem labumiem ēdamā daļa izaug augsnē? Pasvītro!

Zemesrieksti, sparģeļi, burkāni, kolrābjī, topinambūrs, Briseles kāposti, vīģes, ananāsi, mārrutki, sinepes.

Nosauciet vēl trīs dārzeņus, kas izaug zemē:

13. Arī dažas sēnes var augt zem zemes, nemaz neparādoties augsnes virspusē. Tādas ir, piemēram, slavenās delikateses – trifeles. Visām pazemes sēnēm ir ļoti stipra smarža.**1) Kā jūs domājat, kāpēc sēnei ir vajadzīga tik spēcīga smarža?**

- a) lai atbaidītu dzīvniekus, kas tās varētu apēst;
- b) lai pievilinātu augsnes kukaiņus, kas tās varētu apputeksnēt;
- c) lai pievilinātu dzīvniekus, kas tās varētu apēst;
- d) lai tās varētu atrast cilvēki;

2) Kā jūs domājat, kāpēc tas tā ir? Pamatojiet savu atbildi!

 Atbilžu iesūtīšanas termiņš no 18. oktobra līdz 16. novembrim.

ZIŅAS PAR DALĪBNIEKIEM

Komandas nosaukums: _____

Dalībnieku vārdi, uzvārdi:

1) _____ 2) _____ 3) _____

Skola, klase: _____

Komandas kontaktinformācija:

e-pasts: _____

Telefona numurs: _____

Skolotājs, kontakti: _____